

Course Plan

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران

معاونت آموزشی و پژوهشی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی

تاریخ بازنگری: 1403/06/17

تاریخ تدوین: ۹۶/۰۴/۱۹

موضوع تدریس: بارداری و زایمان (1)

فراگیران: ترم ۳ مامایی

ساعات تدریس: یکشنبه، سه شنبه ۱۶-۱۴

پیش نیاز: دروس علوم پایه

شرح درس: در طول درس دانشجویان با حاملگی و فیزیولوژی آن، راههای تشخیص و اصول مراقبت های لازم در این دوران و شکایات شایع ناشی از حاملگی و راههای پیشگیری از آن آشنا می گردند.

اهداف رفتاری:

در پایان جلسه انتظار می رود دانشجو قادر باشد:

۱. بارداری و زایمان و مامایی در دید وسیع آشنا شده و اهداف علم مامایی، نقش ماما و وظایف، صالحیتها و مهارتهای مامایی و جایگاه ماما در سیستم ارائه مراقبتها را مورد بحث قرار دهند.
۲. آمار حیاتی توصیه شده از طرف CDC , NCHS را تعریف کند
۳. اعضاء تولید مثل داخلی و خارجی را نام برده و وظایف اصلی آنها را توضیح دهند.
۴. چگونگی تشکیل، نحوه تمایز و عوامل تعیین کننده در تمایز گناد را بیان کند.
۵. مراحل تکامل فولیکول های اولیه را در دوره جنینی و بعد از تولد و بلوغ بیان کند.
۶. تغییرات فولیکول اولیه را در طی هر سیکل تخمدانی و سلسله حوادث فازهای فولیکولار، تخمک گذاری و لوتئال را تشریح کند.
۷. نحوه عملکرد استروژن و پروژسترون در تنظیم هورمونی آندومتر را توضیح دهد.
۸. فازهای اصلی سیکل آندومتری را نام برده و سلسله حوادث هر فاز را تجزیه تحلیل کند.
۹. جوانب بالینی قاعدگی را شرح دهد.
۱۰. سیکل واژن و سرویکس را تجزیه و تحلیل کند.
۱۱. انواع هورمونهای مترشحه تخمدان را نام برده و مسیر بیوستتر، نحوه متابولیسم، نقل و انتقال و نحوه دفع آنها را شرح دهد .
۱۲. اعمال هورمونهای مترشحه تخمدان بر بدن را تجزیه تحلیل کند .
۱۳. چگونگی ترشح GnRH را بیان کرده و عوامل کنترل کننده در ضربات آن را توضیح دهد.
۱۴. مراکز عمده مغزی تنظیم اعمال تولید مثل را نام برده، چگونگی عملکرد مغز را در تخمک گذاری بیان کند.
۱۵. نقش اکتیوین، اینهیبین، فاکتورهای رشد شبه انسولینی را در تنظیم سیکل قاعدگی بیان کند.
۱۶. وقایع هفته اول، دوم و سوم تکامل جنین و پلاستا را شرح دهد .
۱۷. چگونگی انتقال اسپرم و روند توانا سازی آن را توصیف نماید .
۱۸. ساختار جفت را توضیح دهد و نحوه جریان خون جفت را تجزیه تحلیل کند.
۱۹. مسیر بیو سنتز هورمونهای استروئیدی و عوامل تاثیر گذار جنینی و مادری بر سنتز استروئید در پلاستا را توضیح دهد.
۲۰. مشخصات شیمیایی، بیوستتر، محل سنتز و فعالیت متابولیت هورمونهای پروتئینی پلاستا را بیان نماید.
۲۱. نقش، عملکرد و فیزیولوژی آدرنال جنین را در استروئیدوژنز توضیح دهد.
۲۲. تغییرات سیستمهای مختلف جنین، سیر زمانی و چگونگی تکامل ریه و نقش سورفکتانت را در تکامل تجزیه تحلیل کند.
۲۳. روش تعیین جنسیت در هنگام تولد (جنسیت گنادی، کروموزومی و فنوتیپی) را در جنین توضیح دهد.
۲۴. مشاوره و مراقبت های پیش از بارداری را تعریف کرده و نظر اسلام در مورد بهداشت زمان لقاح و دوران بارداری را توضیح دهد.

۲۵. علائم و نشانه های حاملگی، روشهای تشخیصی بالینی و آزمایشگاهی حاملگی و تشخیصهای افتراقی را بیان کند.
۲۶. تغییرات فیزیولوژیک بدن مادر را طی دوران حاملگی در ارگان های سیستمیک و تناسلی دوران بارداری (متابولیسم مواد، تغییرات هماتولوژیک، ایمنی، انعقاد، قلب و عروق، ریوی، ادراری، گوارش، غدد، تناسلی، اسکلتی و چشم) شرح دهد.
۲۷. مراقبتهای بارداری (اهداف، اصطلاحات، معاینه اول و دیگر معاینات، گرفتن شرح حال و معاینات، آزمایشات متداول در بارداری، اقدامات لازم بر اساس هریک از نتایج و ...) را توضیح دهد.
۲۸. بهداشت دوران بارداری (ورزش - استحمام - مسافرت - شغل - مقاربت - اجابت مزاج - مراقبت از پستان، شکم، دندان - ایمونیزاسیون - مصرف سیگار - کافئین و دارو) را شرح دهد .
۲۹. وزن گیری در بارداری، تغذیه صحیح متناسب با نیاز های دوران بارداری مادر و روش های بررسی تغذیه مادر را شرح دهد.
۳۰. مشکلات شایع دوران بارداری (تهوع، استفراغ، کمردرد، کرامپ پا، واریس، هموروئید، پتیالیسم، لکوره، خستگی، سردرد، سوزش سردل و ...)، تشخیصهای افتراقی و نحوه اداره این مشکلات را بیان کند.
۳۱. علائم خطر دوران بارداری و روشهای تشخیصی زنان باردار در معرض خطر را شرح دهد.
۳۲. معاینات لئوپلد (قرار ، نمایش، پوزیشن، آنگاژمان و حالت (و لگن) آناتومی لگن، اقطار و صفحات و انواع لگن) را توضیح داده و انواع روشهای پاراکلینیکی سنجش لگن را نام ببرد.
۳۳. معاینات لئوپلد و سنجش بالینی لگن را روی مولاژ انجام دهد.
۳۴. آموزش و کلاس های آمادگی و خوشایندسازی بارداری و زایمان (تغذیه، تمرینهای بدنی، رفتارهای جنسی و تمرینات تنفسی و تن آرامی جهت انجام زایمان و ...) را شرح دهد .
۳۵. شاخص های بهداشتی را توضیح داده و محاسبه کند.

روشهای آموزشی :

سخنرانی و پرسش و پاسخ از دانشجویان
توضیح اسلایدهای تهیه شده با نرم افزار Power point
بحث گروهی (PBL)
نمایش فیلم و اسلاید

وظایف و تکالیف دانشجویان:

حضور منظم و فعال در کلاس و اجتناب از غیبت غیر موجه
انجام پیش مطالعه بر اساس موضوعات و مراجع تعیین شده
آمادگی برای پاسخگویی به سوالات استاد در آغاز هر جلسه
مشارکت فعال در بحث های کلاسی

نحوه ارزشیابی :

حضور منظم و فعال در کلاس ۱۰٪
پرسش و پاسخ های کلاسی ۱۰٪
امتحان میان ترم ۲۰٪
امتحان پایان ترم ۶۰٪

منابع اصلی درس:

- ۱- کانیگهام و همکاران . بارداری زایمان ویلیامز : ترجمه دکتر قاضی جهانی انتشارات گلبن، آخرین چاپ
- ۲- درسنامه مامایی میلز، آخرین چاپ

محتوا و ترتیب ارائه

جلسه	روز	تاریخ	عنوان	مدرس
اول	یکشنبه ۱۴-۱۶	۱۴۰۳/۰۶/۱۸	معرفی درس، مقدماتی در خصوص علم مامایی	خ سلطانی
دوم	سه شنبه ۱۴-۱۶	۱۴۰۳/۰۶/۲۰	فیزیولوژی تولید مثل و رشد و تکامل تخمدان	خ سلطانی
سوم	یکشنبه ۱۴-۱۶	۱۴۰۳/۰۶/۲۵	رشد و تکامل جفت و پرده های جنینی	خ سلطانی
چهارم	سه شنبه ۱۴-۱۶	۱۴۰۳/۰۶/۲۷	هورمونهای جفت	خ سلطانی
پنجم	یکشنبه ۱۴-۱۶	۱۴۰۳/۰۷/۲۹	رفع اشکال و امتحان میان ترم	خ سلطانی
ششم	یکشنبه ۱۴-۱۶	۱۴۰۳/۰۸/۰۶	تغییرات فیزیولوژیک بدن مادر طی دوران حاملگی ۱	خ سلطانی
هفتم	یکشنبه ۱۴-۱۶	۱۴۰۳/۰۸/۱۳	تغییرات فیزیولوژیک بدن مادر طی دوران حاملگی ۲	خ سلطانی
هشتم	یکشنبه ۱۴-۱۶	۱۴۰۳/۰۸/۲۰	آموزش و کلاس های آمادگی و خوشایندسازی بارداری و زایمان	خ سلطانی

❖ با توجه به فشردگی کلاس ها در شهریورماه و آمادگی برای امتحان میان ترم، جلسه پنجم با فاصله ۴ هفته برگزار می شود.

جلسه	روز	تاریخ	عنوان	مدرس
اول	سه شنبه	۱۴۰۳/۰۷/۰۳	مروری بر تشریح دستگاه تناسلی و انواع لگن	خ دادی
دوم	سه شنبه	۱۴۰۳/۰۷/۱۰	مشاوره و مراقبت های پیش از بارداری	خ دادی
سوم	سه شنبه	۱۴۰۳/۰۸/۰۱	نظر اسلام در مورد بهداشت زمان لقاح و دوران بارداری و علائم و نشانه های حاملگی	خ دادی کنفرانس
چهارم	سه شنبه	۱۴۳/۰۸/۰۸	مراقبت های بارداری، مانورهای لئوپولد، شرح حال آزمایشات و مقادیر طبیعی	خ دادی
پنجم	سه شنبه	۱۴۰۳/۰۸/۱۵	شکایات شایع در دوران بارداری	خ دادی کنفرانس
ششم	سه شنبه	۱۴۰۳/۰۸/۲۲	وزن گیری و تغذیه مادر باردار	خ دادی
هفتم	سه شنبه	۱۴۰۳/۰۸/۲۹	رشد و تکامل جنین ۱	خ دادی
هشتم	سه شنبه	۱۴۰۳/۰۹/۰۶	رشد و تکامل جنین ۲	خ دادی

سلطانی - دادی